

UDENRIGSMINISTERIET

Samrådsspørgsmål A om danske pengeinstitutters rolle i besættelsen af Vestsahara til besvarelse den 9. oktober 2019.

Til:
Udenrigsministeren
Enhed:
MENA
Dato:
07-10-2019
Sag: 2019 - 6151

TALEPUNKT

Jeg vil gerne takke spørgerne for både samrådsspørgsmålet og begrundelsen. Jeg vil bestræbe mig på at besvare de seks stillede underspørgsmål én efter én i kronologisk rækkefølge. Jeg vil dog, inden jeg går i gang, gerne gøre udvalget opmærksom på, at underspørgsmålet om danske fiskeres adgang til fiskeri ud for Vestsaharas kyst ligger under ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestillings ressort. Jeg vil derfor besvare det underspørgsmål på baggrund af bidrag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.

For det første spørges der om, hvorvidt danske investeringer i Vestsahara efter min opfattelse er i overensstemmelse med Folketingets vedtagelse V79.

Vestsaharas status er uafklaret, og området står opført på FN's liste over ikke-selvstyrende territorier. I modsætning til investeringer og kommercielle aktiviteter i en stat er der andre, særlige forhold, der gør sig gældende for et ikke-selvstyrende territorium.

Som bekendt er der dog ikke vedtaget internationale sanktioner eller dansk lovgivning, der generelt forbyder virksomhedsengagement i Vestsahara. Investeringer og andre former for kommercielle aktiviteter er derfor mulige.

Men et enigt Folketing har i V79 samtidig klart opfordret danske virksomheder til at udvise særlig agtpågivenhed ved engagement i områder med uafklaret suverænitet som Vestsahara. Vi har også opfordret virksomhederne til at sikre, at deres kommercielle aktiviteter ikke skader lokalbefolkningen.

Virksomhederne må vurdere grundlaget for at engagere sig i Vestsahara. Jeg vil gerne slå fast, at det er virksomhedernes ansvar at overholde de gældende regler dér, hvor de gør forretning. I lighed med den tidligere regering er det et ansvar, som regeringen hverken kan eller vil påtage sig. Men regeringen har selvsagt en klar forventning om, at virksomhederne efterlever dette ansvar. Det gælder også for Siemens, hvilket svarer på det andet underspørgsmål om, hvorvidt jeg mener, at netop Siemens arbejder inden for rammerne af V79.

For det tredje spørges der til, hvordan jeg tolker EU-Domstolens afgørelse af december 2016. Domstolen fastslog i afgørelse, at den eksisterende handelsliberaliseringsaftale med Marokko var gyldig,

men at den ikke fandt anvendelse på Vestsahara. Det er med udgangspunkt i EU-Domstolens afgørelse, at såvel den nye handelsliberaliseringsaftale som den nye fiskeriaftale og fiskeriprotokol er indgået. Den tidligere regering lagde vægt på, at Rådets Juridiske Tjeneste har vurderet aftalernes forenelighed med EU-retten. Rådets Juridiske Tjeneste har konkluderet, at alle rimelige og mulige skridt er taget for at forvisse sig om Vestsaharas befolknings samtykke til aftalerne gennem en høring af denne befolknings repræsentanter. Rådets Juridiske Tjeneste har endvidere for fiskeriaftalens vedkommende konkluderet, at denne omfatter de farvande, der støder op til Vestsahara, på en måde, der er forenelig med Domstolens retspraksis.

Det var på den baggrund, at den tidligere regering støttede indgåelse af en ny handelsliberaliseringsaftale med henblik på at give Vestsahara de toldpræferencer tilbage, som de havde før EU-Domstolens afgørelse. Præferencer som Vestsahara i øvrigt havde på det tidspunkt, V79 blev vedtaget. Det var også på den baggrund, at den tidligere regering støttede indgåelsen af en ny fiskeripartnerskabsaftale.

Jeg lægger, ligesom den tidligere regering, afgørende vægt på, at Rådets Juridiske Tjeneste har vurderet aftalernes overensstemmelse med EU-Domstolens afgørelser. For denne regering er det afgørende, at international ret overholdes. Derfor vil regeringen

også være meget opmærksom på udfaldet af de nye sager, som Polisario har anlagt ved EU-Domstolen.

For det fjerde er jeg blevet spurgt til, om jeg mener, at V79 guider virksomheder i tilstrækkelig grad. Ja, det er regeringens vurdering, at sproget i V79 klart fremhæver, at der gør sig særlige forhold gældende for engagementer i Vestsahara. Udenrigsministeriet er i løbende kontakt med erhvervsorganisationerne om Vestsahara, og i den forbindelse fremhæves V79. Desuden opfordres virksomhederne til at udvise samfundsansvar i tråd med principperne i FN's Global Compact, der sætter universelle normer på området.

For det femte spørges der til, hvordan regeringen stiller sig til, at danske fiskere skulle have adgang til fiskeri ud for Vestsaharas kyst. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling oplyser, at man fra dansk side i EU-regi har signaleret, at danske fiskere på sigt er interesseret i fiskerimuligheder under fiskeriprotokollen med Marokko. Regeringen vil fortsat signalere, at man afsøger mulighederne for på sigt at opnå adgang til fiskeri under protokollen.

For det sjette spørges der til, hvilke folkeretslige forpligtelser jeg mener, Danmark har, når danske pensionskasser og banker investerer i selskaber i Vestsahara. Jeg må her gentage, at det er virksomhedernes ansvar at overholde de gældende regler dér, hvor de gør forretninger. Danmark har dog i EU konsekvent fremhævet de

folkeretlige forpligtelser, og der har i EU-kredsen været enighed om overholdelsen af forpligtelserne. Det er blandt andet på dansk foranledning, at ordlyden i forhandlingsdirektiverne blev skærpet i den henseende. Samtidig anmodede Danmark, sammen med en række andre lande, Rådets Juridiske Tjeneste om en vurdering af de endelige aftalers overensstemmelse med EU-Domstolens afgørelser. Endelig afgav Danmark erklæring om, at dansk støtte til vedtagelsen af aftalerne skete på baggrund af Rådets Juridiske Tjenestes vurderinger.

Det var ordene for så vidt angår de seks underspørgsmål. Mens regeringen bakker fuldt op om V79, vil jeg afslutningsvist også slå fast, at den uafklarede status for Vestsahara er meget beklagelig. Det er derfor mit inderlige håb, at parterne – når FN's generalsekretær udpeger en ny personlig repræsentant – vil genoptage den dialog, som den afdøde repræsentant Horst Köhler igangsatte, før han desværre måtte trække sig af helbredsmæssige årsager. En løsning på konflikten fordrer enighed mellem parterne. Den kan alene opnås gennem dialog parterne imellem i FN-regi. Danmark vil derfor fortsat støtte FN-processen med henblik på at nå frem til en politisk løsning for Vestsahara, der er retfærdig, holdbar og acceptabel for alle.

Tak for ordet.